

ROMANIA LITERARA.

№ 47.

Assi.

3 Декемврие, 1855.

КЪНТАРЕА РОМЪН ІІІ.

(сършит)

50.

Doîna mi îar doîna!.. кѣнтѣл мѣ е вер-
сѣл де моарте а попорѣлѣ ла шѣзетоареа
привегѣлѣ... пѣмѣнтѣл ѱ е де лѣвѣ... ми аерѣл
ѣл ѱнеакѣ... Вѣзѣт'ам флекѣѣ скѣтѣрѣндѣши пле-
теле.. ми фѣрѣнтеа лор а се ѱнкеѣѣ фѣрѣ де
време... флорѣле де не канѣл копѣмелор а се
вѣстеѣѣ... ми попорѣл кѣѣтѣнд ѱн вѣѣѣе хѣтареа
неказѣрѣлор... Тѣист е кѣнтѣкѣл ѱн серѣѣторѣле
сатѣлѣ: „Бѣрѣл ѱн гѣрѣѣ, поѣвоаѣа е гѣрѣ!“
Бѣтѣрѣнѣѣ ѱнѣ аскѣндѣ окѣѣ пѣлѣнѣ де лѣкрѣмѣ,
бѣрѣвѣдѣѣ стаѣ обѣдѣѣѣ... кѣнтѣчеле се сѣѣѣрѣшескѣ
ѱн бѣлѣстѣмѣрѣ... ми копѣѣ кѣнеазѣ пѣштереа
лор. Попорѣл е стѣлѣлѣ ѣереѣ.. фѣекѣре пѣр-
тѣчѣкѣ де пѣмѣнт е вѣпѣсѣѣ кѣ сѣнѣеле лѣѣ... ми
ѱнтр'о зѣ нѣ с'ѣѣ зѣс: Мѣнѣште Ромѣне де
дѣмѣнеаѣѣ пѣлѣ ѱн сеарѣ... ми роѣѣл мѣнѣѣѣ
нѣ ва фѣ ал тѣѣ!.. тѣтѣл тѣѣ ѣѣ'ѣѣ лѣсѣт де
моштенѣре о ѣѣрѣнѣ ми арме... ми нѣ те вѣѣ
бѣкѣра де ѣнѣселе.. ми тѣ вѣѣ тѣрѣ вѣѣѣнѣк ро-
бѣнд... тѣрѣлѣ ми сѣѣлетѣл тѣѣ вор фѣ стѣрѣнѣ
не пѣмѣнтѣл ѱнпроѣт де тѣне.. вѣѣ пѣлѣтѣ аерѣл
че рѣсѣѣл.. вѣѣ пѣлѣтѣ соареле че те ѱнкѣл-
зѣште, ми локѣл ѣнде заѣѣ оаселе мамѣтѣле,
вѣѣ пѣлѣтѣ дрѣнтѣл сѣѣ кѣрѣшѣѣ вака, че хѣрѣнѣште

не копѣѣ тѣѣ, ми бозѣл че'ѣѣ аѣѣѣѣ ла мѣнѣкѣ..
тѣрѣлѣ тѣѣ се ва гѣрѣвѣѣ сѣѣѣѣ вѣѣтѣѣѣ, ми пар-
теа та ѱн лѣме ва фѣ окара. Вѣнетѣѣѣ зѣсѣнеаѣѣ
ѱн лѣмѣа лор: Ал пострѣ е пѣмѣнтѣл ми аѣѣѣ
че локѣѣескѣ не ѣнѣсѣл.. а ле поастрѣ кѣм-
пѣрѣле.. а ле поастрѣ деалѣрѣле... а ле поастрѣ
коѣнеле, сѣтеле ми тѣрѣрѣле, колѣбеле ми
кѣрѣѣле, тоатѣ мѣшкѣреа ми тоатѣ сѣѣлареа...
Тѣ аѣ фост ѱнтерѣнѣк ми вѣтеаз ѱн лѣпѣтѣ.. ѣар
пѣтерѣле тѣле с'ѣѣѣѣ тоѣѣт де сѣрѣѣѣе ми де
стрѣкѣѣѣѣне... ми поѣ ам кѣлѣс роѣѣл вѣтеѣѣѣѣ
тѣле.. вор вѣнѣѣ фѣѣѣорѣ кѣ мѣнѣгѣѣерѣ мѣнѣѣ-
ноасе де ѣѣ'ор новѣстѣ, кѣ ешѣѣ ми тѣ ѣн по-
пор.. поѣ сѣнѣтем пѣѣсторѣѣ.. тѣ ешѣѣ тѣрѣма кѣ-
нѣѣрѣлор.. тоѣѣ ѱнѣѣ вѣтѣѣ ѣѣок де вѣѣѣѣѣ, мѣн-
ка ми сѣрѣѣѣѣа та, ми сѣлѣѣле сѣлѣѣлор кѣлѣѣ
несте тѣрѣлѣ тѣѣ... чеѣ че зѣкѣ кѣ сѣнѣѣѣ аѣешѣѣ
тѣѣ, кѣрѣскѣ ѱн мѣрѣрѣѣ ми авѣѣѣѣ, ми ѣѣе'ѣѣѣ este
фѣрѣг, ми копѣѣлор тѣѣ ле este фоамѣ!.. Еѣѣ фѣкѣѣ
лѣѣѣ, ѣар нѣ пѣнѣтрѣ ѣнѣшѣѣѣ, ѣѣ пѣнѣтрѣ ѱнпо-
ворѣреа та...“ Doîna mi îar doîna!.. сѣнѣтем
прѣвѣѣѣ ѱн колѣѣа пѣрѣнѣѣаскѣ.. ми стѣрѣнѣ ѱн
пѣмѣнтѣл рѣсѣкѣмѣпѣѣѣѣ кѣ сѣнѣеле пострѣ!..
ѣар ѱн кѣмѣнѣе кѣрѣште, ми не деал ѣарѣшѣѣ
кѣрѣште о флорѣе пѣнѣтрѣ попоареле кѣнѣѣте...
Nedejdea!

51.

Ера одѣнѣоарѣѣ ѣн неам де фѣраѣѣѣ пѣскѣѣѣѣѣ
tot dintp'о мѣмѣ ми dintp'ѣн тѣтѣ.. ми вѣнѣѣ

ачел неам într'o деаръ латъ ши тълноасъ не кълеле черълви де се поменеуше ши астълзи... ши фрації се ізбеаѣ între sine ши креуеаѣ în авздіе ши ферічіре... іърме пензъмърате ка стелеле пълшеаѣ în кълмніі întinse.. вечініі ши ходіі нїзмсїаѣ зпїреа, пълтереа ши богълдіа лор, дар ле ера теамъ де дълшіі, кълчі вълр-вълдіа лор іі інгрозеа.. ши астълел ачесті фрації трълаѣ ферічіді, ши копїіі лор în моштенїреа чеа тзре рълмасъ де ла пълрїнціі лор... Кълнд вълр'o невоїе вїнеа дїнтр'o parte, еї алергаѣ къл тодіі інтр'аколо.. кълдеаѣ къл тодіі імпрежълъ, кълнд вїжелїеа таре іі добореа, дар се рълдікаѣ іа-рълші къл тодіі імпрежълъ ши ізбълндеаѣ... астълел се плеакъл ши се рълдікъл în тїмн де вїс-кол вълрфълрїле кодрилор.

Дълъ че трълїръл інтр'ачест кїп време тъл-тъ, неподіі лор зїсеръл інтр'o зї între дълшіі: Пентръл че съл маї трълїм аместекадї зпїї къл алціі, маї вїне съл імїзрдїм моштенїреа пъл-рїндеаскъл, ши фїе каре съл іе partea sa.. Атълнчеа трасълръл къл фълнїеа ши ши імпълрдїръл мошїеа în маї тълте пълрдї, зпа ла тїазъл-зі, алта ла апълс ши алта ла тїазъл поанте.. сенаръл шанцърї ши пълсеръл рїзрїле ши тълн-ціі хотзре între дълшіі... ши де атълнчеа фра-ціі нъл се маї нълтеаѣ vede între еї.. ши вечї-ніі се зпїлхъръл де вълкълрїе... Нъл трекул тълт, ши фїе каре шезълнд інкїс în мошїеа sa, а-пїзлнсе къл копїї дїн ачеламї пълрїнціі зїтаръл де tot зпїї де алціі, ши де ворбеаѣ tot о лїмълъ.. дар нъл се маї інцълдеаѣ... ши кълнд зпеле дїн патхърїле ачелї неам се стїнчеаѣ де не фада пълмїнтълмї інекате де вечїні, челалді фрації нъл сімдеаѣ нїчі о дърере.. кълчі акълм ераѣ стрїніі ши дълштанї între дълшіі, ши се рълдікаѣ къл дълштанї інпотрїва зълпелї лор!..

Ши ачесте неамхрї каре інкъл се нълмескъл нїре sine Ромълні, în окїї челоралалте попоаре зълнт нълмаї семїнціі рълтълчїте, ал кълрора ізвор аѣ стїнс дїн дїнегеа мїнте а оаменїлор

52.

Domnъл Dъмнезеъл пълрїнцілор пострї ін-дъратс'аѣ де лакрълмїле тале, деаръл Ромъл-нъл?.. Нъл ештї індестъл де смерїтъл, індестъл де кїнзїтъл, індестъл де сълшїатъл?.. Вълдълв де фїчіорїі челї вїтежі, пълнці фълръл інчетаре не мормїнтеле лор, прекълм пълнлгъл ши јълескъл фемеїле дїсплетїте не секрїл мълт а соцілор.

53.

Неамхрїле аззїръл дїнетъл кїнзїреї тале.. пъл-мїнтъл се мїшкъл... Dъмнезеѣ нълмаї съл нъл і чї аззїт?.. Ресълзълторїл презспїт нъл с'аѣ нълскъл оаре?

54.

Каре е маї тълндръл декъл тїне între toate дърїле зълмълнате де Domnъл пре пълмїнт? каре алта се імподобеште în зїлеле де варъл къл флорї маї фълмоаше, къл грълне маї богате?

55.

Deunteantъл, пълмїнт Ромълн! вїрештеці дъл-репера... Е време съл іешї дїн аморціре, се-мїнціе а domнїторїлор лълмеї! аутенці оаре супре а інвїе ка стрълмошіі съл се скоале дїн мормїнте?.. Інтр'адевълр еї с'аѣ скъллат ши тъл нъл і-аї вълзълт.. еї аѣ грълт ши тъл нъл і-аї аз-зїт... Чїннеці коанса та, каштъл ши аскълтъл... зїоа дрентълдеї се апропїе.. toate попоареле с'аѣ мїшкат... кълчі фортїзна тълнтїреї аѣ інченлт... Bezї! къл кълт маї тълт плелї капъл, къл атълта челї пелелїзїді ішї батъл пїок де тїне, ши сзгъл зълпелеле тълл... Dїн а дреанта ши дїн а стълн-га нїтїчїі ши зрїешї рълвнскъл ла тїне орї къл де славл ши сдърмїкатъл ештї.

56.

Сълршїтъл існїтелор с'аѣ апропїет... кълчі вре-меа треचे істе... ши семне с'аѣ арълтат не че-

рѣз.. ши влестемъа аѣ ковѣршиѣ мѣсъра... оа-
меніи сѣнѣдріѣлор д'аѣ мистѣит ініма ши плъ-
мѣеле... Еі іпѣдѣарѣ трѣѣіа лор не тѣхъ-
ріе, авѣдіа лор не фоаметеа та.. мѣріеа лор
не сдренѣеле тале... пѣтереа ши стрѣлѣчїреа
лор не сѣнѣеле, че аі вѣрѣсат іптр'о сѣтѣ де
вѣтѣліи, знде пѣрїнѣїї лор нѣ се афларѣ!.. ці-
не мїнте пѣтеле лор, о деарѣ а грелелор
дѣрері, ши пѣтеле стрѣнѣлѣ!

57.

Азрїкѣ копїлїдѣ кѣнтѣ фрѣнѣъ верде, кѣп-
тѣ флоареа кѣмпѣлѣї, кѣнтѣ флоареа мѣнтелѣї,
кѣнтѣ пѣдејдеа.. пѣдејдеа е гласъа Домнѣ-
лѣї! Нородъа тревѣіе сѣ се іспѣсеаскѣ ши сѣ
се кѣреѣе де пѣкателе сале, ши прїп існїтеле
ѣѣферїнѣїї пѣмаї се кѣрѣдѣ пороадеде.. челе
че ам фѣкѣт іп времеа трекѣтѣ, нѣ сѣнт іспї-
те.. кѣчї дакѣ не-ам лѣнтат ши ам фост вїтејї,
родъа лѣнтелї ши а вїтејїелї не-аѣ фост волнїчїеа
ши пѣтеле пострѣ.. існїтеле сѣнт стрѣмѣтѣ-
теа дїѣдекѣторїлор... десноїереа ши мїшѣліа,
мїнѣїзна ши лѣкомїеа, сѣрѣченїеа ши імпїла-
реа Домпїлор ши а вїерїлор.. кѣмпѣна не-
потрївїтѣ а дрепѣтѣї.. зндереа прослѣвїтѣ...
ровїреа пентрѣ знїї, ши десфрѣл пентрѣ ал-
дїї... тоате ачеле фанте грозаѣе, пентрѣ каре
с'аѣ котронїт Содома ши Гомора, ораше ши
дѣрї хрїсїте де Домнѣа Дѣмнезеѣ пентрѣ
вѣлѣстѣмѣїеа лор!.. ши тоате ачесте існїте
ле аї черкат пѣмїнт Ромѣн;... пахарѣа фѣрѣ
де лѣдїї с'аѣ змплѣт песте марѣїне, ши па-
латреле де стрѣмѣтѣе се превѣлескѣ сѣр-
пате де вѣлѣстѣмѣл породѣлѣї! Флѣнтїторїї де
тѣхѣрїї се снѣмѣнѣеазѣ інссшї де фантеле
лор!.. Домнѣа ш'аѣ іптрѣс кѣ скѣрѣѣ фаѣа
де ла дѣншїї, ши іпѣрїї с'аѣ децѣртат кѣ гроа-
зѣ де еї... Ешїї сеарѣѣдѣ ши слѣѣнодїтѣ..
аї ѣѣферїт тоате.. о деарѣ де кїнѣрї!.. Рѣдї-
кѣдї канѣа стрївїт ши кастѣ де везі.. семне

с'аѣ арѣтат не черїк.. фѣртѣна мѣнтѣїреї аѣ
їпчепѣт!..

58.

Сѣ нѣ не скѣрѣїм де времеа трекѣтѣ, кѣнд
вѣтрѣнїї повестескѣ вѣтѣліле челе хрїеше,
ши не араѣ дѣрѣмѣтѣрїле четѣдїлор; кѣнд
не сѣне лѣпта, стомотѣл, сѣнѣеле вѣрѣсат,
ши кѣмпїле аконерїте де морѣї, чѣзма ши
вѣпаїа фокѣлѣї, фоаметеа ши рѣѣвоїѣл, ши не
кѣмпїле пѣрїолїте четеле тѣтрешїї, тѣрѣнд
їп фѣга таре, лѣгадї де козіле калор, не
фемеї, копїї ши вѣтрѣнїї!.. Ера ачѣе време а
лѣнтелї... ера вїаѣѣ, вѣрѣѣдїе ши пѣтере, вїтејїе
ши јертѣе.. чеї че фѣчеаѣ фантеле марї авѣаѣ
о тошіе.. ши ераѣ ѣтѣрѣл дрепѣ ал тошіелї.
ши рѣдїкаѣ стѣлпї де вїрїнѣїї, ши деара ераї
о деарѣ де фалѣ ши зїдїл чѣл таре акредїнѣїл.

59.

Орашеле с'аѣ інтемеїат дїн ноѣ, дѣрѣмѣ-
тѣрїле тѣрѣнѣрїлор ши а кѣрѣїлор нѣ се маї
вѣдѣ... алте кѣрѣї ши алте тѣрѣнѣрї с'аѣ інал-
ѣат іп локѣл лор... копїїї ровїдї іптрѣсѣс'аѣ
їарѣшї... дар оаменїи сѣнѣдрїлор нѣдї детѣ-
рѣ іпаної волнїчїеа.. пѣмїнт ал грелелор дѣ-
рерї...! ши копїїлор тѣї лѣаѣ рѣмас ровїеа..
Не кѣмпѣл де вѣтаїе се вѣдѣ оаменї кѣ бра-
ѣеле гоале, кѣ пентѣрїле десвѣлїте, свѣрлїндѣѣ
песте аскѣїтѣл палошелор... ши іп локѣл орї
кѣрѣї ом че каде, іп локѣл орї кѣрѣї пент че се
деснїкѣ, алт пент ши алт ом се пѣне іп рѣнд..
карнеа точѣше фѣрѣл... вѣтрѣнїї ровїдї кѣп-
тѣ... фемеїле вѣлѣстѣмѣл не чеї мїшеї... Дар
їп орашеле челе ноѣ а тале, о деарѣ Ро-
мѣнѣл нѣ се маї азде де вїтејїе... чї де лѣ-
комїе ши недрепѣтате!.. Не кѣмпїле тале, ши
не дрѣмѣрїї трекѣ фѣѣе серѣѣе ши вешѣѣе
флѣїерѣнд доїне дѣрѣроаѣе.

60.

Biskopuia pustiței aș sfoțat ne achest pământ... sâncerele pârîndilor în vinete strimte a strânenodilor aș sekat.

61.

Vișoroase eraș vremele cele vekî... dar oamenii se pșeșeș tarî... pământu era ako-perit de dърмътърî și de трътърî moarte... dar din aчеле кѣтпії, че фѣмегаș de пърjol și de тѣчел, се инѣцаș strігърі de, бірінці și de слобоzenie.. Тиклошвѣа și moartea sînt și акѣт... dar xnde sînt слобоzeniea și бірінца.. și strігъріле че се іналде sînt нѣ-маі а дѣрепії!.. че ар фі аѣзнс пământu aчеста дакѣ стрѣтмошії поштрі ар фі dormitat și ei!...

62.

Deșteantъте pământ romъn! бірсеці дѣреpa, e vremea sъ іеші din amorșire, semincie a domnitorilor лѣшеі!.. ащенці оаре supе а інвѣ ка стрѣтмошії съ се скоале din morminte?... інтр'адевър, інтр'адевър еі s'аș скѣлат și тѣ нѣ і-аі възѣт... Еі аș грѣт și тѣ нѣ і-аі азѣт... Чінцеці коанса та, каșтѣ și аскѣтѣ... Ziua drentъциі се апропие... toate попоа-реде s'аș мишкат... кѣчі фѣртѣна тѣтсиреі аș інчезт!...

63.

Нѣ ці s'аș zis оаре prin гѣра мѣченіцілор тѣ: „Ші domъnл pârîndilor vostri се ва ін-дѣра de лакрѣміле слѣцілор сае, și ва скѣла не хнѣл dintre воі, каре ва ашеза не хртѣ-шії vostri іаръші în волнічѣа și пѣтереа лор e маі înainte.

64.

Deçî timpъl sosit'аș... semne s'аș ivit ne черѣх.. пământu s'аș клѣтинат de бѣкѣрѣ...

blestemъl înфрїкомат s'аș азѣт desupe аnșș, și toate попоареле s'аș deștentat.

65.

Чінцеці коанса, деарѣ ромънъ... ші ці ін-тѣреше inima.. мѣазъ noante și мѣазъ zi, аnșșл și рѣсърїтѣл, лѣмина și інтѣнерекѣл, кѣцелѣ dіsbърѣкѣтор și drentatea s'аș лѣатла лѣнтѣ... Шрлѣ вїѣлѣа de не хртѣ... дѣхѣл Domъnлшї trece пре пământ....

AMINTIRI.

(зрмаре)

În proiectele ачесте este o кѣрїоасѣ аmes-tekare de ideі економїче вѣне de monopol, și preste tot гѣндѣа de а іарїці обштіа în воіерїі прѣхїстї, și а кѣрмѣі ne deашѣра Domъnлшї, o олігаршїе venecianъ. Маі гѣсїн інкѣ хн ал треілеа проект, каре се deosebește de cele doșъ, de și întemeіазъ konstitsiia sa ne воіерїе прївїліціетѣ. Art. II. „Domnia се меаргѣ în moștenire ла фїлѣ чел маі mare, орї лїп-сѣнд ел, апої ла neашѣл чел маі апроаше de ачелашї sїнѣ.“—Dar проектѣл ачеста іаръші ка челалалт pestrїнѣе окърмѣїреа. Este кѣ-рїос кѣ олігаршїеле се апропие de анар-хїа Dлшї Proudhon. Ал патрѣлеа проект e проектѣл лѣі I. Тѣтѣл: și преашѣлѣл dїs-кїде îndatъ orizonъl naціonal: Черерїле че-ле маі інsemъtоаре че се факѣ din partea „obștieі Moldaviei“ „în întокшїре кѣ челе кѣ-прїнсе prin обштѣаска јалобѣ, трїмесе кѣ-трѣ пре іналѣл Devlet, și în temѣлѣл сѣп-тѣлшї іналт інпѣрѣтеск ферман, че s'аș слобо-зїт, ка сѣ фїе обштеште сѣїнѣїте ачесте черїрї, supе а слѣжі пământешїлор окърмѣїрї, пѣнѣ че се ва інфїнѣа „Правїла цѣреї,“ інтр'о deșвѣршїтѣ алкѣтїре. Pontъl I. Norodъl

Молдовеі ка ѡп пород, че din ѡвекиме ши пѣнѣ астьзі, аѡ авѣт ши аре сѡинѣт привилеѣиѣл словозеніеі ши ачела де а се обѣдѣи кѣ окѣрмѣиторіи сеі etc. Pontѣл 18 ѡнаинтеа правилеі сѣ ѣіе sokotiѣі тоѣі де о потривѣ, ши ѣърѣ deoseбire, авѣнд а ѣі ши правила зна ши tot ачеліа ши pentрѣ тоѣі, сѣѡ pentрѣ де а окроти сѣѡ pentрѣ де а nedensi. Ђн правилѣ нѣ поате сѣ се хотѣраскѣ, декѣт ачеліа че este дрент ши фолоситор, ши нѣ поате сѣ се опреаскѣ, декѣт челіа че este nedrent ши де стрікѣѣисне. Pontѣл 19. Porодѣл спре а се окѣрмѣи требиле сале челе din лѣнтрѣ ѡн кінѣл кѣвѣиѣнос, ка сѣ се поатѣ фолосі кѣ дрентѣѣиле, векиле сале привилеѣиѣ, чере ка сѣ і се ѡнѣреаскѣ ши леѣѣіреа ачеліа а сѣатѣлѣи обшеск, че аѡ авѣт пѣмѣнтѣл ачеста іарѣші din ѡвекиме, леѣѣіре, дѣпѣ каре „пѣтереа окѣрмѣіреі ши а ѡмплініреі сѣ ѣіе ѡн зінѣра мѣнѣ а Domнѣлѣи, іар пѣтереа хотѣріреі сѣ ѣіе нѣрѣреа ѡн мѣна Domнѣлѣи ѡнпрехѣл ши а сѣатѣлѣи обшеск.“ Pontѣл 46. Toate феѣеле че алкѣтѣіескѣ сѣатѣлѣи обшеск афарѣ де шасе-спреѣече векілі а ѣінѣтрілор, toate феѣеле алкѣтѣітоаре Divанѣлѣи ши челеделте сѣ се алегѣр тоѣі ачестеа дѣпѣ sokotiнѣа Domнѣлѣи кѣ а сѣатѣлѣи обшеск, зрѣмѣндѣсе алегереа нѣмѣл дѣпѣ „мерітѣл бѣнелор фанте, ши дѣпѣ пѣтереа ши вреднѣіѣіа ѣіекѣрѣіа, pentрѣ слѣѣѣа че este сѣ і се ѡнкредінѣѣѣ. etc. etc. etc.“ Ши проекѣл ачеста, din каре се vede, кѣ Тѣѣтѣл ера versat ѡн скріеріле поліѣіе а времел, ѣнде ѡнѣѣа датѣ ѡн Молдова с'аѡ аштернѣт прінѣнѣл ѡнпѣрѣіреі пѣтереі, мѣлте деѣеніѣі де дрѣт се гѣsesкѣ; дар este де мѣраре кѣ проекѣл таче кѣ totѣл ѡн прівінѣа сѣтевѣлор. — Орі дѣ а ѡнѣлѣе, кѣ дрентѣѣиле поліѣіе ши ѣівиле ераѣ а се ѡнѣнде престе tot, ѣърѣ преѣѣдеѣѣл легѣтрілор ши контратѣріле, че леагѣ пропrietatea де локѣиторіѣ, ши

локѣиторіѣ де пропrietate? се поате крѣде ши ачеста, ѣѣнд кѣ лок deосѣіт ѡн konstіѣѣіа са нѣ este dat воіерімеі ка ѣнеі касте, дар алегереа поате кіѣма кѣ ѡнкредереа Domнѣлѣи tot пѣмѣнтеанѣл вреднѣіа ла слѣѣѣе; сѣѡ кѣ Тѣѣтѣл маі ашѣтента време, спре аші спѣне toate ідеіле сале де реформѣ.

Проіекте ши konstіѣѣіе нѣ ераѣ де аѣіѣнс воіеріміі че ѡні venise ѡн ѣіре din снаіма стрігѣреі. Domнѣа се амеѣзасе, дар din nenорѣѣіре Молдова поате да о Domнѣіе нѣмѣл, ши постѣланѣі се гѣсѣа din toate пѣрѣіле; кѣ konstіѣѣііле, ши кѣ ѣърѣдѣсінѣі де крѣдінѣѣ ши а.те, о сѣтѣ де постѣланѣі стѣрѣіа, ши воіеріі din Чернѣѣѣі ка ши челіалѣі, ба ѡнкѣ ши маі мѣлѣ, ка ѣніі че аваѣ раміѣікаѣіе кѣ Інсіланѣ, Kantакѣзінешѣі ши Eтерістіі ши спріѣіѣн mare ѡн фанар; пѣнѣ ши сѣпѣеле Мѣріел сале лѣі Bodѣ ѡні ѣѣѣеа партизі ши рѣвнеа віата Domнѣіа а лѣі I. Stѣрѣа. Хѣіетеле де Domнѣіе ши ѡнтріѣеле че пѣштеаѣ din toate пѣрѣіле ѣѣѣѣрѣ не I. S. ВВ. а скріе скрісоареа din 7 Феѣ. 1824. Ла 22 Феѣ. плекателе слѣѣі а Мѣріел сале ѡн нѣмер де шесепреѣѣѣе ісклѣітѣрі resпѣндѣ: „Пре ѡнѣлѣте Doамне! Нѣ поате ѣі алта маі стрѣінѣ ши деманѣатѣ прівелеште астьзі, декѣт ачестеа нѣмѣл, кѣ ѣііі ѣел адеѣѣраѣі а натріел поастре, вѣтрѣніі воіері ши моштеніторіі ѣамілілор челор din ѡвекиме „прекрѣдінѣіоасе ши спѣсе“ пре пѣтернѣкѣлѣи ѡндрѣиторѣлѣи ши хрѣніиторѣлѣи nostrѣ деѣлет, ши маі алес кѣноскѣѣіі ѡнѣрѣ векиме іѣрѣѣірилор але предѣітелор слѣѣѣе кѣтрѣ пре пѣтернѣка ѡнпѣрѣѣіе, прін кареле келаріѣл сеѣ веакѣрі ѡнтрѣѣі с'аѡ пѣзіт не клінтіт din steѣарѣл дрент, ши не пріѣѣнѣітеі спѣнѣре. Ачеліа астьзі ѡн tot кінѣл прігоніѣі, апоі ѣніі ши ѡнстѣнѣѣніѣі, де а се апроіе ѡнкѣ де маіка лор, натріа поастрѣ, ба ѡнкѣ невоіѣі кѣ јале ши лѣкѣрѣmare а пѣзі о крѣдѣ тѣчере, о аспрѣ неаместекаре, ши о деѣѣѣѣршітѣ неѡнпѣрѣтѣшіре кѣ тоатѣ сѣ-

флара „сѣмбатриотичеаскѣ“ дин лѣхнтрѣ, пен-
трѣ ка сѣ не депъртъм ши де клеветиріле
челе формалніче порните дин патріе, ши дин
інтсперікъл скориірілор проповедѣите ін лѣ-
ме, кѣ адікѣ чеі дин лѣхнтрѣ патриотіі нѣ чеі
дин афарѣ ар фі авѣнд інсодіре не прііпчіоа-
сѣ. Ачеасѣ оупіре а комѣнікаціеі пѣзітѣ
де поі чеі інстрѣінаціі інтрѣ сѣінденіеа кѣ-
детѣрілор, іатѣ не дѣ тот кредитѣл ши ла інлѣ-
дїмеа та, ши ла тоатѣ лѣмеа акѣм, кѣ нѣ
ам пѣстї авеа імперѣтшіреа знеі штіінді фор-
малніче маі де інainte, пентрѣ кѣвінтеле кѣ-
лѣторіеі, кѣтрѣ прѣгѣл індрѣреі Деветѣлѣі,
а зпор воіері депстаді. Нічі дакѣ іі партікѣ-
ларнік саѣ прін штіінда а маі мѣлтор сѣп-
патріотіі мергѣ сѣ пѣіе лакрѣміле патріеі ла
пчіоареле прѣгѣлѣ мілостівіреі, акѣм ши дин
лѣміната карте а інлѣдїмеі тале Доамне, ін-
семнатѣ дин 7 Фев. каре не-ам інвреднічіт а о
прімі дѣпѣ о інделѣнгатѣ інконтеніре, інтрѣ а-
чеіаші ведем а не інсемна ачеаста, кѣмкѣ сѣне-
тѣл ворѣелор ін кѣлѣторіа лор ле поате адѣче
компрометацие, проповедѣінд еі зпире кѣ поі.
Се дислеагѣ ачеасѣ інтреваре, кѣ дакѣ аѣ лінсіт
комѣнікаціа, п'аѣ пѣстї фі хотѣріреа маі де
пainte ши а зпиреі; іар дакѣ este обштеск
віне апоі еі ін поі ши поі ін еі, прекѣм
зрмеазѣ а се креде кѣ ештї ши інлѣдїмеа
та, ши іатѣ пентрѣ кѣ ам пріміт лѣмінатѣ
картеа воастрѣ, тѣнд подѣл тѣчереі кѣ па-
триотическ кѣдет, респондем кѣ плекѣчїне, кѣ
зѣнтем пезніці кѣ тоатѣ сѣлараеа а ачелора
кареле се плакѣ ін непорочіреле ши обїда
патріеі ши а сѣмбатриотіілор ши зѣнтем зпідї
ін дѣхѣл пострѣ кѣ ачеі каре пентрѣ вінеде
патріеі араѣтѣ јѣртѣіре; інсе лѣкраре, індемѣ-
паре, кореспонденціе нѣ ам авѣт, де ам фі
ѳост ши поі ін патріе, іаршї німікѣ алта нѣ
ам фі пѣстї ѳаче ла о піерзаре мѣртѣрїсітѣ
ін лѣме а дѣреі поастре, декѣт а пѣззі ши
поі ла ліманѣл мѣнтсіреі мілостівіреі пре інлѣ-

дѣлѣлї Devlet стѣпѣніторѣл пострѣ. Aura dar
ші пентрѣ ачестї депстаді, дакѣ мергѣ пентрѣ
вінеде патріеі, даторіа зрмеазѣ а фі ши інлѣ-
дїмеа та інтр'о сѣлемеаскѣ зпире.“

Рѣспѣнсѣл іста, ѳоарте лѣнг нѣ с'аѣ пѣ-
тїт репродѣче тот, плін де ѳразе індоите, зп-
де чїмілітсра ціоакѣ, адівѣрѣл пікѣ ін мѣ-
на лѣі Тѣзѣл. „ Мѣрія са Водѣ, кареле а-
ре зп сѣлмет вѣн, стрїгѣ Тѣзѣл ін „скрісоа-
реа че аѣ трїмес зп воіер дин Молдова кѣ-
трѣ Длѣі Лог. Г. С. ла Чернѣзді,“ „поате сѣ
фі крезѣнд, дар еѣ кареле штіѣ, вѣ мѣртѣ-
рїсеск кѣ ін потрїва штііндеі теле нѣ пот
креде, ши мѣ рог мѣ іертаді, скрііторѣл Дв.
спорнік ін флорїле ѳандасїеі, ін кѣт ши пра-
гѣлї де пѣтеа іі да пічіоаре, мѣкар кѣ ар фі
віне кѣтрѣ челелате прѣгѣрї сѣ'ші крѣде дѣр-
пїчіа ка сѣ нѣ ле ѳзгѣ зшїле, скрііторѣл Дв.
аѣ штіст се пресоаре ши се поѳтеаскѣ ін тоате
ѳразѣріле скрісорїі лакрїмеле пѣтїміреі, не
обїдѣді сѣмпатріотїі, обїда патріеі, перзареа
еі, тікѣлошіа, непорочіреле ши алте асемїне.“
Скрїсоареа зпї воіер Молдован е зп пан-
ѳлет ін 32 паѣіне манѣскрїсе, ін каре Тѣзѣл
се рѣдікѣ знеорї ла о інлѣдїме де ідеі
песнѣсѣ, кѣ зп ѳок, кѣ о зрѣ некрѣзѣтоаре
ші крѣдѣ, каре ѳаче дин ачест панѳлет нѣнѣ-
маі зп монѣмент історїк, дар ши зп докѣ-
мент літерар. Чернѣзденїі ка ши воіерїі ве-
ніці не акасѣ іскѣлісе јалоба ши черерїле
обштіеі. Domnia лѣі І. Stępa ера резлѣтѣл
а тѣтпор, дар слаба ідеіе а націоналітѣдеі рѣ-
інвіатѣ, ши Тѣзѣл нѣ іерта ѳѣдѣрпїчіа ши ам-
біціа тѣлѣзрѣтоаре а Domnїлор, каре аменїн-
да іаршї ачест прїндїп кѣштїрат кѣ а-
тѣтеа дѣреі. Скрїсоареа іа ла рѣспїкат рѣс-
пѣнсѣл воіерїлор дин кѣвінт ін кѣвінт сѣт
інкїпсіреа зпї воіер че ар фі ѳост дин тара-
ѳѣл Чернѣзденїлор.

(за зрѣта)

А. Р.

ХРОНИКЪ

2 Decembrie (K. B.)

Din soarele cel strălucitor, al vecinicei dreptăți iată că s'аă răvârsat deodată o rază de dăclă lămină și asupra o-rizonului dănsnekat al patriei noastre iăbite. Domnia Moldovei, M. sa Grigorie Gika, кіamъ la libertate răvâcitele che-
te de сiінде оменеші, че шевескѣ de natrș veakpři mi mai kine voferilor pьmьntьlăi ачестіа. Zіoa de doăzveчi mi ont Noemarie al anlăi ачестіа 1855 (10 Decembrie, dănl calendarul noă) va pьmьné nestearș đn pomenirea vėkьrilor viitoare; kьчi zіoa ачeasta strălăчеште фршmos la đnченстл kьчi Epe de libertate pentrș cerele romъne de la Dănppe.

Astzi đn tot kьpъnsъl cerei, đn kьrdіe voferilor ka mi đn фндл пьдърilor, đn palatъl Domnilor ka mi đn vordeila sklavlăi emaninat, pьssъl vіnekъvъntat nъmele iăbit al Domnului Romъnă, al Domnului Kreshin! Saltъ din cerepina zіtrei, zмъръ a lăi Pъsvan Bodъ! mi vino de ne đn-
vobъl mi noă, mi челор de зп sъnde kъ tіne, ачел sьnt sim-
цет de оmenеаскъ фрдіе, че sіngъr poate sъ факъ ne стръне-
нодіі Sădranilor Indiei кончетьдені къ стрънеподіі колонилор
лăi Траіан. Шеръл venetik армій, че рьтчи атъtea vė-
кьpři, viind de la маршіале рьсрїтлăи s'аă đнчлmit аіче къ
плевеланл roman че veni din аuss, mi амъndoi đnr'о фр-
деаскъ зпше s'аă đнсръdomat mi аă пьrtat đнпрезнь грє-
тдїе пьмьntьlăi ачестіа, mi đнпрезнаді аă пьrtat пєхте-
pe феодalismъl voferesk пьп'đn zіoa de astzi, че se aratъ
ka zіорїе zіелор de libertate mi de dreptate menite neamъ-
lăi romъnesk. A чети mi a skpie nъ шііă ачесті nсі emanчi-
паді фрадї аї nostri; đnsъ шііă a mьnчi, шііă a sьфєpї, mi зп
фршmos viitor đї амтеант đлкьръnd. Eї, карїі sklavlї fiind,
кппаѣ la меселе Domnilor, eї карїі se đнвъдаѣ la артеле
сєrvіле къ ачелаші inчenositate, къ каре кьлїваѣ шї артеле
фршmoase, eї, de vьnъ samъ, vor шїі đнфршmasєda mi фолосї
đнкъ mi mai mьл đnrъ libertate ne societatea чea viitoare
a Romъnilor. Бкьpria cerei сїе deчї đнtreаръ шї некомъ-
тєтъ, astzi kьnd prin postъl Domnesk, аă pьssnat ачeste marї
mi poditoare de sine kьvinte:

„Nъmaї đn pьncipate sklavlăia фаче đнкъ parte đn ordінъl
social! O asemіne anomalіe nъ тревъіе нїчї poate sъ
maї ексїste;.. ачeasta este o плагъ a societьдєї
не каре тревъіе.... съ o vіndекъm kьт maї кь-
ръnd.

Kьnd o ordonантъ Domneaskъ kьpпnde đn sine asemіne
đnalte temєйpři, атнчї de la кьдет la фантъ течеpeа este
pьпїde ka катала inimeї, атнчї актеле Domnештї sьnt кон-
корде къ đорїндїе челе maї viї a ле cerei đнтреді.

Iată пзнем аіче đnrъ tot đntінsъl Domneskъl Oчїs:

Ної Grigorie Alexandrș Gika B.B. кз

мїла лăї Dămnezeđ

Domn cereї Moldaviei.

Leđzіrea votatъ de кьтръ овштеаска овїчїнкїтъ
adъnape, вn аnъl 1844, pentrș descровїrea điganilor
statъlăi mi ачелор a Mитрополией, a епїскопїлор шї
a monastіrilor вn ченерал, аă превъзхтъ totđ о-
датъ шї трептата рьскъmпъrare a ровилор điganї
de ne la феделе партїкъларе, prin внтревъндцареа
дъреї descровїдилор сьс pomenїдї. Цълъл шї dorп-
да ачестей фїлантропїче тьсхрї аă фост ка, внтр'вн
шъръ de anї, sklъvїea сь се стьngъ de ne пьmп-
тъl ачеста, авъndъсе maї алес снерантъ къ чей maї
мълді dннтре pьncipatarї de sklavlї, лъndđ есєm-
пъkъ vьnъ de la атъl, vor лїбера de la сїне фїп-
дїе оменештї че стаѣ сьвт атърпареа лор. Къ тьх-
пїре, внсъ, не vedemъ сьлїдї a тьртърїсї, къ фоар-
те пьдїнї аă рьспъnc пьпъ акъma la ачeastъ кїе-
таре хманїтаръ, кьnd не de атъ parte фондърїле
афектате la рьскъmпъrareа sklavlilor fiind фоартє
рєстрїncє, п'аă пьтът онера внкъ descъвршїта лор
emanчїnape.

Внтре внтрїжїрїле че даторїїле пociдїей нбстре пє
внпънđ, вn мїжлокъl реформелор че ам вчєркат
a реалїса, шї ачелор че viitorъl рекламъ, прїvїm
къ ачeastъ кестїе есте зна dн ачеле че тревъіе a
терде вnаїntєа орї кърїеа алта, ка зна че dereazъ
dн вчсшї леđїе оменїрей, шї прївеште къ осєvїpe
la demnitatea дърей.

Вn моментъl kьndđ Eđropa aratъ зп внтєрес а-
тът de viđ pentrș pьncipate, шї medїteazъ pєгъла-
peа сьртєї лор, есте de datorїеа patriей нбстре ка
шї ea сь факъ de la сїне зп нас вnаїntє. Anї вn-
дєлъnгаді сьнтđ de kьnd sklъvїea с'аă рьдїкатъ dн
тоте statъpїле чїvїlїcate але лъmeї векї; сїngъpe
пьncipateде ромъne аă пьстрат внкъ ачeastъ зртъ
дефьмьтторє a зпєї societьдїі варварє! Вn pьncipate
сїngъpe, sklъvїea фаче внкъ parte вn ordінъl со-
чїал! O asemіne anomalіe nъ тревъіе, нїчї пбте
съ maї есїсте; o аша старє a лъкьpрїлорđ есте вn
непотрїvїре къ сїнтеле dogme але релїцїей крештїне,
къ pьncipalїle de зманїтате шї къ vїталъl внтєресъ de
statъ. Ачeasta есте o плагъ a societьдїі пє каnъ

тревъіе, нъ съ о аскандем, прекъм с'аѣ фост чер-
кат пълъ акъм, — кълъ есте къ невтінць, — дар съ о
віндекъм къ кълъ маї інкърнд.

Пентрѣ ачест съвршіт, шї ка Домн шї ка крештїн,
конскълтнд шї демнітагеа църей, шї інсълї сїмцї-
рїе ініміі пбстре, кіештїм аствзі серїбса лкаре а-
мінте а консіліялї пострѣ аспра ачестей кестїї де
маре імпортенць, шї спертїм їн о актївъ конлѣкра-
ре дїн партеї, спре а не аїста ла солѣгіеа еї, їн-
тр'їн кїн конформѣ къ мареле леїї але оменїреї,
пъзндѣсе тот одаць шї нежъгнїреа деспъгъвїреї
къвенїтъ їндрїтїїлор. Ї фачем даръ їндемнаре де
а форма зп проїект де леїїсіре аспра ачестїї о-
віект, шї а нїл сълъне, спре а се їндрепта де кълъ-
тръ ної їн делїбераціеа Дїванълїї Ценералѣ.

Сокотїнда пбстрѣ есте, ка базеле поменїтълїї
проїектѣ съ фїе зртътореле доѣъ пълкърї:

Рѣдікареа неміжлочїтъ а скълъвїей дїн Молдавіеа.
Регълареа шї модъл репартїціей деспъгъвїреї къве-
нїтъ їндрїтїїлорѣ.

Сперндѣ къ конкърсел компатріотїлор пострї
фъръ деосевїре, нъ не валїсі їн о аша кестїе
зманїтарѣ де їнтълъ ордїнѣ, нъ не їндоїм къ шї
Длорѣ метврїї консіліялї пострѣ се ворѣ сълї а де-
сълършї къ деплїнтате сарчїна че ле пълемѣ; шї
спре ачест съвршіт конпъмѣ їн зелъл шї прїнціпїле
де зманїтате, де каре Длор пързреа аѣ датѣ вїї
довезі.

(Їналта їскълїтърѣ.)

Їскълїт Бел Віст. II. Мавроенї.

N 1166, 28 Ноємв. 1855.

Нїчї одаць ініціатїва Домнеаскъ п'аѣ фълкѣ съ ватѣ воїос
їніма оаменїлор де прогрес къ атъа пзере ка акъм. Зече
анї ераѣ трекъїї, де кълнд о адънаре де воїерї депстаїї про-
кламаса прїнціпїл рескъмтърѣрей робїлор діранї де не ла
партїкларї, шї лѣкръл тердеа греѣ дїнаїте. Аствзі къвїнте-
ле Домнештїї: Рѣдікареа неміжлочїтъ а скълъвїей дїн
Молдова, нъ дїсемнеазъ нъмаї къ зп нас маї мълт се
фаче не калеа прогресълї; чї дїсемнеазъ, къ насъл че се
фаче, ва съ трагъ дїкълъ дънъ сїне зп дїнрег шїр де алте
асемїне насърї, спре дїмълъгъвїреа стърей соціале а цереї
ноастрѣ.

Де ла дїцелелеантїа комвїнаре а проїектълїї черстї де ла
сватълъ кърмшїторїс, атъръл мълт ка съ се дїмълъчсаскъ ла а-

semine akte de zmanitate шї де дрентате кїлар дїсасамї агеа
parte а соціетъей ноастрѣ, че есте не кълт де їнтересатъ а нъ
фї вълъматъ дїн дрїтспїле сале, не атъл шї лъмінатъ спре а
прїчене дїнаїтеле темейсрї пзсе дїнаїте де офїсїл Домнешк,
врем съ зїчене: демнїтагеа цереї шї вїталлї їнтерес ал ста-
тълї.

Сватъл адмїнїстратїв-естраордїнар кареле, ла четїреа Дом-
нештеї ордонанге, аѣ рїмаз пърънс“ шї каре „къ адълкъ
рекълнотїнць с'аѣ асоціат, дїн знанїтате, ла прїнціпїл дес-
фїїндереї скълъвїей дїн Молдова,“ ва кїнзїї вїне, фъръ дїндоїа-
лѣ, ка „дїмїліїреа фантеї“ съ нъ се дїмълъгъваскъ мълт дїн
вїїтор, ка съ нъ се депъртезе атъа де зїоа де 28 Ноємвріе
1855, че къ тот дрентъл се прокламъ, дїн прескрїптъл-вервал
ал сеанцей сале дїнтр'ачейашї зї, „ка о зї де стърваре пентрѣ
патріе.“ Къ кълт зїоа дїн каре M. S. Домнъл ва пзле дом-
неаска са дїтърїре не рапортъл Дїванълїї Ценерал ва фї маї
апронїеатъ де 28 Ноємвріе, къ атъл маї фърмоасъ ва фї
„паціна дїсемннатъ дїн прогресъл неамълїї Ромън.“ Сълтем
къ перъдаре ка стрїнїї съ дїнчетезе одаць, шї кълт маї кълъ-
рнд, де а не тот дїнфрента, къ нъ фачем кълт пълтем, пентрѣ
а дїнтра шї ної дїн мареа фамїліе а неамърїлор вївалїсате але
Еѣронеї.

Їерї дїкълъ, нъ маї департе, зп пълїчїст-прїетїн ал Ро-
мънїлор, ворвїнд де стареа ноастрѣ соціалъ зїче кзрат: „къ
къ тоате дїмълъгъвїреї че с'аѣ фълкѣ пъл'акъм, фача цереї
нъ с'аѣ пълтат скїмва.“ Маї дїтълъ де тоате дорїмѣ, адаоде
дїсемннатл пълїчїст, дорїм ка прїнціпїтеле съ се факъ со-
ціетате, „Кърмъїреа Домнїлор трекъїї шї рѣоа органїсаре а
пропрїетъей сълт прїїнїте де кълър дїсълшї обсерваторїї шї
скрїпторїї стрїнїї ка чеїа че аѣ дїмїфедекат пъл'акъм дїнте-
меїереа соціетъей ромънештїї не прїнціпїї де дрентате шї де
зманїтате.

Де акъ'наїте аѣ дїнчент а не фї зрѣте недрентъїїле тре-
ксте, де акъ'наїте вїїторїл есте ал пострѣ.

Аствзі кадѣ шї се десфїїндсазъ скълъвїа чеа неагрѣ; мълне
кастъ съ кадѣ шї съ се десфїїндсезе шїрвїа чеа алъл... кълъї
адмїнтреле, кълм вомѣ дїчене а фї о соціетате?..

I....